

УДК 343.343.6(477)

Андрій Михайлович ШУЛЬГА,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків)

Наталія Юріївна ЦВІРКУН,
кандидат юридичних наук
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків)

ПІДСТАВИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ПЕРЕПРАВЛЕННЯ ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

У статті розкрито суспільну небезпечність незаконного переправлення осіб через державний кордон України та акцентовано на актуальності цієї проблеми в сучасних умовах. Визначено, що юридичною підставою настання кримінальної відповідальності за ст. 332 Кримінального кодексу України є наявність у суспільно небезпечному діянні особи ознак даного складу злочину. Дана характеристика елементів даного складу злочину та проаналізовано правила перетинання державного кордону.

Ключові слова: склад злочину, державний кордон, незаконне переправлення осіб через державний кордон України, організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України, керівництво незаконним переправленням осіб через державний кордон України

Постановка проблеми. На сьогоднішній день охорона кордону є важливою та невід'ємною складовою загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки України, її суверенітету і територіальної цілісності. Зброя, наркотики, торгівля людьми та нелегальна міграція нині стали одними з найбільш суспільно небезпечних видів злочинної діяльності організованих злочинних угруповань. Останнім часом незаконна міграція на території України набула загрозливих для національної безпеки масштабів, оскільки це явище стимулює зростання транснаціональної злочинності, розвиток підпільного ринку праці, поширення наркотиків, епідеміологічних та інфекційних захворювань та лягає тягарем на плечі платників податків. У той же час згідно з даними правоохоронних органів організація нелегальної міграції є одним із найприбутковіших видів незаконної діяльності причетних до цього осіб.

Мабуть, з огляду вказане проблема незаконного переправлення осіб через державний кордон України, на жаль, і сьогодні залишається надзвичайно актуальною. Протидія діяльності організаторів нелегальної міграції – одна з проблем, вирішенням яких займаються правоохоронні органи, а боротьба з нелегальною міграцією вважається одним із головних завдань Державної прикордонної служби України, отже, декілька органів зацікавлені в запобіганні цьому явищу. У той же час вченими зазначалося, що кваліфікація незаконного переправлення осіб через державний кордон України завжди була досить складною у правозастосуванні Державною прикордонною службою України, Міністерством внутрішніх справ України та Службою безпеки України [1, с. 12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням незаконного переправлення осіб через державний кордон України присвячені роботи таких провідних вітчизняних вчених, як Ю. М. Антонян, Н. І. Архипцев, О. М. Джужа, С. В. Книш, М. Г. Колодяжний, І. І. Митрофанов, А. П. Мозоль, А. М. Притула, І. Б. Похила, О. С. Саїнчин, С. М. Соков, Є. Л. Стрельцов та ін. Проте, зважаючи на загострення політичних, соціальних, економічних, національних чинників у всьому світі, а також безпосередньо в Україні, склад злочину, передбаченого ст. 332 Кримінального кодексу України (далі – КК України) «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України», законодавцем вдосконалюється й оптимізується, що потребує відповідного вивчення й опрацювання.

Метою статті обрано з'ясування обов'язкових елементів складу цього злочину як юридичної підстави кримінальної відповідальності.

Виклад основного матеріалу. Юридичною підставою настання кримінальної відповідальності вважається наявність у суспільно небезпечному діянні особи ознак складу злочину, передбаченого відповідною статтею Особливої частини. У нашому випадку йдеться про ст. 332 КК України. Склад злочину включає: об'єкт злочину, об'єктивну сторону складу злочину, суб'єкт злочину та суб'єктивну сторону складу злочину. Відсутність хоча б однієї ознаки складу злочину означає відсутність юридичної підстави кримінальної відповідальності і подальшого покарання правопорушника [2].

Аналіз складу злочину починається з безпосереднього об'єкта злочину.

Безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 332 КК України, є суспільні відносини у сфері забезпечення цілісності та недоторканності її кордонів. Додатковим безпосереднім об'єктом виступає державний суверенітет, а також життя та здоров'я потерпілих осіб, що впливає із вказівки в ч. 2 ст. 332 КК України на те, що у разі незаконного переправлення осіб через державний кордон у певний спосіб може постраждати здоров'я потерпілих або ж вони можуть загинути.

Правовою основою суспільної обумовленості незаконного переправлення осіб через державний кордон можна назвати ст. 2 Конституції України, відповідно до якої суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною. Згідно з визначенням, наведеним у ст. 1 Закону України «Про державний кордон України» [3], під поняттям «державний кордон України» розуміється лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору. Питання делімітації та демаркації державних кордонів вирішуються на міждержавному рівні.

З об'єктивної сторони незаконне переправлення осіб через державний кордон України – це злочин із формальним складом, тобто вважається закінченим із моменту вчинення хоча б однієї із перерахованих у диспозиції ст. 332 КК України дії: 1) незаконне переправлення осіб через державний кордон України; 2) організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України; 3) керівництво такими діями; 4) сприяння їх вчиненню порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод.

Диспозиція ст. 332 КК України не завжди передбачає наявність особи, яка незаконно перетнула державний кордон України. Так, у випадку, якщо переправнику (особі, яка переправляє) не вдалося з об'єктивних та незалежних від нього причин довести до кінця свій злочинний намір і особа не була незаконно переправлена через державний кордон України, він буде нести відповідальність за ст. 332 КК України. Це стосується, й випадків, коли особа без її волі переміщується через державний кордон України чи особа, яка переправляється, не має прямого умислу на незаконний перетин державного кордону України.

У випадку, якщо особу намагались незаконно переправити на виїзд з території України, то переправляема особа має бути притягнутою до адміністративної відповідальності за ст. 204¹ КУпАП за спробу незаконного перетину державного кордону України.

Оскільки мова йде про незаконне переправлення через державний кордон України, вважаємо за доцільне передусім вказати, що законний перетин державного кордону здійснюється завдяки налагодженому залізничному, автомобільному, морському, річковому, повітряному або іншому сполученню відповідно до законодавства України та міжнародних договорів у пунктах пропуску, які встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Правила перетину державного кордону України визначаються Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України. Згідно з п. 2 Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2010 р. за № 751, «пункт пропуску через державний кордон України – спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, в аеропортах (на аеродромах) із комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна» [4].

З огляду на ситуацію, що склалася в нашій державі, варто зупинитися ще на одному моменті. Нині існує особливий порядок при в'їзді на тимчасово окуповану територію України та виїзді з неї [4]. Так, в'їзд на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї здійснюються через контрольні пункти. Особа, яка законно перетинає лінію тимчасово окупованої території України, повинна мати спеціальний дозвіл, що видається в передбачених законом випадках, а саме: проживання на тимчасово окупованій території України близьких родичів або членів сім'ї; розташування на тимчасово окупованій території України місця поховання близьких родичів чи членів сім'ї; наявність права власності на об'єкти нерухомості, які розташовані на тимчасово окупованій території; необхідність здійснення дипломатичних та консульських функцій; необхідність провадження журналістської діяльності; проживання на тимчасово окупованій території України на підставі посвідки на постійне проживання тощо.

Контроль за в'їздом на тимчасово окуповану територію України та виїздом з неї осіб, транспортних засобів і переміщенням вантажів здійснюється в контрольних пунктах уповноваженими службовими особами контрольних органів і служб. Паспортні та інші документи осіб перевіряються уповноваженими службовими особами підрозділу охорони державного кордону з метою встановлення їх дійсності та приналежності відповідній особі. У ході перевірки використовують технічні засоби контролю для пошуку ознак підробки документів.

Розібравшись із тим, як за законом відбувається перетин кордону, перейдемо до розгляду злочину, передбаченого ст. 332 КК України. Передусім зазначимо, що *незаконне переправлення осіб через державний кордон України* – це переправлення або спроба переправлення особи в будь-який спосіб поза пунктами пропуску через державний кордон України чи в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади.

Відповідними документами, що є необхідними при законному перетині державного кордону, вважаються:

- 1) паспортний документ – виданий уповноваженими державними органами України чи іншої держави або статутними організаціями ООН документ, що підтверджує громадянство, посвідчує особу пред'явника, дає право на в'їзд або виїзд з держави і визнаний Україною;
- 2) віза – етикетка (відмітка чи позначка) в паспортному документі, що оформлена уповноваженими державними органами України та є дозволом на в'їзд особи на її територію на зазначений у ній строк або на транзитний проїзд через її територію протягом відповідного строку;

- 3) підтверджуючі документи – документи, що підтверджують факт туристичного обслуговування, навчання, стажування, працевлаштування, лікування в Україні, бронювання або оплати житла, харчування в Україні та повернення до держави свого громадянства або постійного місця проживання, або до третьої держави (у разі необхідності – інші документи, що підтверджують мету та умови перебування в Україні);
- 4) документи, що містять недостовірні відомості про особу, – це документи, які містять відомості (дані) про особу, що повністю або частково не відповідають реальній дійсності. При цьому такі дані внесені у справжній офіційний документ, який при цьому зберігає належну форму та реквізити.

У наданому визначенні словосполучення «без дозволу відповідних органів влади» розуміється як відсутність дозволу уповноваженої посадової особи на перетин державного кордону України. Зрозуміло, що законне перетинання особами, транспортними засобами державного кордону і переміщення через нього вантажів здійснюються лише за умови проходження прикордонного контролю та з дозволу уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України.

Враховуючи все сказане, можемо констатувати, що організовані форми злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним переправленням осіб через державний кордон, мають підвищену суспільну небезпеку, а це, у свою чергу, зумовило специфічну структуру цього складу: по-перше, сама організаторська діяльність, незалежно від того, чи вдалося переправлення чи ні, а також керівництво цією діяльністю розглядаються як закінчені злочини (злочини з так званим усіченим складом); по-друге, особи, які здійснюють незаконне переправлення, а також особи, які сприяють цьому порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод, вважаються виконавцями злочину.

Організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України – це активні дії, які полягають у розробці планів, визначенні місця, часу незаконного переправлення, пошуку співучасників, створенні організованої групи, її фінансуванні, озброєнні тощо. Таке діяння може включати окремі кримінально карані супутні дії, як-то наявність зброї (ст. 263 КК України), незаконне позбавлення волі (ст. 146 КК України), торгівля людьми (ст. 149 КК України) тощо.

Керівництво такими діями – активна діяльність по забезпеченню самого переправлення під час його вчинення: віддання певних команд, розстановка учасників, розподіл їх обов'язків тощо.

Під сприянням їх вчиненню порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод розуміють будь-яке діяння, що допомагає здійснити незаконне переправлення через державний кордон України. У той же час кримінальний закон дає вичерпний перелік способів сприяння: поради, вказівки, надання засобів або усуненням перешкод [5, с. 44].

Суб'єктивна сторона цього злочину характеризується прямим умислом. Передусім це пояснюється тим, що злочини з формальним складом, до яких належить й незаконне переправлення осіб через державний кордон України,

можуть вчинятися виключно з прямим умислом. Прямим є умисел, коли особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), у нашому випадку незаконного переправлення осіб через державний кордон України, і свідомо бажала його вчинити.

У цьому контексті варто додати, що при кваліфікації дій за ст. 332 КК України в кожному випадку потрібно встановлювати не лише форму та ступінь вини особи, яка переправляє інших осіб, а й співвідношення її діянь із намірами та бажаннями особи, яку переправляють. Вищезазначене слід враховувати при кваліфікації дій як того, хто переправляє, так і особи, яку переправляють.

Мотив і мета можуть бути різними і на кваліфікацію не впливають. Проте у випадку наявного у особи корисливого мотиву кваліфікація відбувається за ч. 3 ст. 332 КК України.

Суб'єкт незаконного переправлення осіб через державний кордон України різниться залежно від частини ст. 332 КК України. Так, за ч. 1, ч. 2 та ч. 3 ст. 332 КК України суб'єкт загальний, тобто ним може бути будь-яка фізична, осудна чи обмежено осудна особа, яка на момент вчинення злочину досягла 16-річного віку і є громадянином України, особою без громадянства (апатрид), іноземцем.

Частина 2 ст. 332 КК України передбачає притягнення до відповідальності спеціального суб'єкта – службової особи, під якою слід розуміти осіб, що зазначені у примітці до ст. 364 КК України. Так, за законом службовими особами визнаються особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації, судом або законом. Службовими особами також вважаються посадові особи іноземних держав, іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій тощо.

Для вірної кваліфікації необхідно чітко визначити правовий статус особи, яка притягується до відповідальності, коло її посадових повноважень і характер покладених на неї обов'язків. У випадку вчинення незаконного переправлення осіб через державний кордон України службовими особами можуть бути співробітники правоохоронних органів, Служби безпеки України, прикордонної, митної, міграційної служби тощо. Більш того, вони знають мету дій, які скоюють, оскільки сприяють тим, хто переправляє, в отриманні візових та паспортних документів на ім'я нелегальних мігрантів, а також в перетинанні ними державного кордону України або усуненні певних перешкод.

Крім діянь, вчинених службовою особою з використанням службового становища (ч. 1 ст. 332 КК України), дана стаття, а саме ч. 2, містить наступні кваліфікуючі ознаки: 1) спосіб, що є небезпечним для життя чи здоров'я особи, яку незаконно переправляли через державний кордон України; 2) вчинення цього ж діяння щодо кількох осіб; 3) повторно; 4) за попередньою змовою групою осіб.

Як відомо, спосіб – це сукупність прийомів і методів, які використовуються при вчиненні злочинного діяння. Так, вчинення даного злочину у спосіб, небезпечний для життя чи здоров'я особи, яку незаконно переправляли через державний кордон України, передбачає такі випадки незаконного переправлення через державний кордон України, коли діяннями винної особи була створена реальна загроза загибелі потерпілого або загроза спричинення йому тілесного ушкодження, небезпечного для здоров'я, тобто такого діяння, що здатне потягти за собою наслідки, передбачені ч. 1 ст. 121 КК України «Умисне тяжке тілесне ушкодження» (втрату будь-якого органу чи його функцій, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи неоправдане знівечення обличчя тощо) або є небезпечним у момент заподіяння тілесного ушкодження. Це може бути, наприклад, введення в організм потерпілого снодійної (наркотичної) речовини, перевезення його в спеціально обладнаному тайнику транспортного засобу, що загрожує потерпілому задухою від чадного газу, перегрівом чи переохолодженням, перехід державного кордону України через болотисту місцевість тощо.

Вчинення даного злочину щодо кількох осіб означає, що незаконно переправляються через державний кордон України декілька (дві і більше) осіб. При цьому треба встановити спрямованість умислу винного (винних) саме на переправлення декількох осіб, який виник до початкового моменту вчинення суспільно небезпечного діяння – незаконного переправлення осіб через державний кордон України. Значний розрив у часі допустимий тільки в тому випадку, якщо це було обумовлено самою угодою між співучасниками, але охоплювалося єдиним наміром [6, с. 113].

Згідно з ч. 1 ст. 32 КК України вчинення злочину повторно означає вчинення двох або більше злочинів, передбачених тією самою статтею або частиною статті Особливої частини КК України. У випадку незаконного переправлення осіб через державний кордон, про повторність можна вести мову, якщо: по-перше, при вчиненні особою двох або більше самостійних одиничних злочинів, передбачених тією самою статтею або частиною статті Особливої частини КК (наприклад, послідовно два незаконних переправлення через державний кордон України); по-друге, для повторності незаконного переправлення через державний кордон України не має значення, чи були злочини, з яких вона складається, закінченими, чи один із них був лише готуванням до злочину або замахом на злочин; по-третє, один або декілька злочинів, з яких вона складається, вчинені в співучасті (наприклад, у першому злочині мала місце співучасть із розподілом ролей і особа була пособником, а у другому та ж сама

особа виступила виконавцем злочину); по-четверте, всі злочини, з яких вона складається, вчиняються в різний час і віддалені один від одного певним проміжком часу; по-п'яте, для повторності незаконного переправлення через державний кордон України не має значення, чи була особа засуджена за попередній злочин чи ні; по-шосте, повторність незаконного переправлення осіб виключається, якщо за раніше вчинений злочин особу було звільнено від кримінальної відповідальності, або якщо судимість за раніше вчинений злочин була погашена або знята.

Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою характеризується тим, що у вчиненні злочину беруть участь дві чи більше особи, які відповідають вимогам суб'єкта злочину, між якими ще до початку злочину відбулася змова про спільне його вчинення.

Змова може бути вербальною (словесною), що поділяється на усну чи письмову форми, а також у формі конклюдентних дій (мовчазної згоди). До того ж змова може відбутися задовго до вчинення злочину чи прямо перед його вчиненням, але до замаху на нього. Важливо, щоб це охоплювалося умислом. Змова між співучасниками може стосуватися місця, часу, способу вчинення злочину тощо, але ступінь стійкості взаємовідносин між співучасниками значення не має. Вона може бути як простою (співвиконавство), так і складною, тобто з розподілом ролей. Однак треба пам'ятати, що для кваліфікації форма змови не має значення.

Звернемося до ч. 3 ст. 332 КК України, згідно з якою особа підлягає кримінальній відповідальності за дії, передбачені ч. 1 цієї статті, якщо вони вчинені або організованою групою, або з корисливих мотивів (особливо кваліфікуючі ознаки). Злочин буде визнаватися вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення незаконного переправлення осіб через державний кордон України та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Корисливістю у кримінальному праві називається прагнення до отримання протиправної (незаконної) матеріальної (майнової) вигоди без затрат власної суспільно корисної праці.

У свою чергу, під корисливим мотивом слід розуміти випадки, коли винний, здійснюючи незаконне переправлення через державний кордон України, бажав одержати у зв'язку з цим протиправні матеріальні блага для себе або інших осіб (у т. ч. підприємств, установ, організацій), одержати чи зберегти певні майнові права, уникнути матеріальних витрат чи обов'язків або досягти іншої матеріальної вигоди. Для кваліфікації з корисливих мотивів не має значення, чи досяг винний тієї матеріальної вигоди, якої прагнув. У випадках, наприклад, коли той, хто переправляє, не зміг одержати внаслідок незаконного переправлення матеріальної вигоди через відсутність майна, грошей або не встиг одержати це майно, гроші, все одно буде склад даного злочину, оскільки мотивом незаконного переправлення через державний кордон України була користь.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Враховуючи вищевикладене, необхідно приділити у подальшому увагу відмежуванню незаконного переправлення осіб через державний кордон України від суміжних складів злочинів та адміністративних правопорушень. При цьому треба пам'ятати, що незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України за відсутності ознак злочину тягне адміністративну відповідальність за ст. 206¹ КУпАП «Незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України», а надання громадянами України іноземним громадянам і особам без громадянства допомоги в незаконному перетинанні державного кордону України за відсутності ознак злочину – адміністративну відповідальність за ст. 206 КУпАП «Порушення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів та сприяння в наданні інших послуг». Окремо треба зазначити, що порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї тягне кримінальну відповідальність за спеціальною ст. 332¹ КК «Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї».

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Стрельцов Є. Л. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України: склад злочину: конспект лекції. Одеса: Фенікс, 2011. 28 с.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 08.02.2017).
3. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. № 1778-XII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-12> (дата звернення: 08.02.2017).
4. Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї: постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 367 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/367-2015-%D0%BF> (дата звернення: 08.02.2017).
5. Саїнчин О. С., Похіла І. Б., Притула А. М. Методика розкриття незаконного переправлення осіб через державний кордон України (криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти): монографія. Одеса: Фенікс, 2008. 368 с.
6. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: навч. посібник. Вид. 3-тє, допов. та переробл. Київ: Атіка, 2007. 572 с.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2017.

Андрей Михайлович ШУЛЬГА,

кандидат юридических наук, доцент,

(Харьковский национальный университет внутренних дел,
Харьков, Украина);

Наталья Юрьевна ЦВИРКУН,

кандидат юридических наук

(Харьковский национальный университет внутренних дел,
Харьков, Украина)

ОСНОВАНИЯ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА НЕЗАКОННУЮ ПЕРЕПРАВКУ ЛИЦ ЧЕРЕЗ ГОСУДАРСТВЕННУЮ ГРАНИЦУ УКРАИНЫ

В статье раскрыта общественная опасность незаконной переправки лиц через государственную границу Украины и сделан акцент на актуальности этой проблемы в современных условиях. Определено, что юридическим основанием наступления уголовной ответственности по ст. 332 Уголовного кодекса Украины является наличие в общественно опасном деянии лица данного состава преступления. Дана характеристика элементов этого состава преступления и проанализированы особенности правил пересечения государственной границы.

Ключевые слова: состав преступления, государственная граница, незаконная переправка лиц через государственную границу, организация незаконной переправки лиц через государственную границу, руководство незаконной переправкой лиц через государственную границу.

Andrii M. SHULHA,

candidate of law sciences, associate professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine);

Nataliia Yu. TSVIRKUN,

candidate of law sciences

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

GROUND OF CRIMINAL LIABILITY FOR ILLEGAL HUMAN TRAFFICKING ACROSS THE STATE BORDER OF UKRAINE

Nowadays, illegal migration in Ukraine has acquired menacing proportions to the national security, because this phenomenon stimulates the growth of the transnational crime, surreptitious labor market, drug trafficking, epidemiological and infectious diseases heavily falls on the shoulders of taxpayers. Thus, the problem of illegal human trafficking across the state border of Ukraine is extremely important today.

The issues of illegal human trafficking across the state border of Ukraine were revealed in the works of such scholars as: Yu. M. Antonian, N. I. Arkhytsev, O. M. Dzhuzha, S. V. Knysh, M. H. Kolodiaznyi, I. I. Mytrofanov, A. P. Mosol, A. M. Prytula, I. B. Polhyla, O. S. Sainchyn, S. M. Sokov, Ye. L. Streltsov and other leading domestic scholars. However, considering the worsening of political, social, economic, national factors worldwide, as well as directly in Ukraine, the corpus delicti under the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine "Illegal Human Trafficking across the State Border of Ukraine" is improved and optimized by legislators, which requires proper study and consideration.

The direct object of the crime under the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine should be admitted as social relations in the area of ensuring the integrity and inviolability of its borders. The additional direct object is the state sovereignty and the lives and health of victims. Such an additional object is due to the instructions in p. 2 of the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine that in the case of illegal human trafficking across the state border by a certain way the victims' health can suffer or they may die.

The objective side of illegal human trafficking across the state border of Ukraine is formulated as a crime with the formal corpus delicti. This means that the offense is considered complete at the moment of committing at least one of the actions listed in the disposition of the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine: 1) illegal human trafficking across the state border of Ukraine; 2) organization of illegal human trafficking across the state border of Ukraine; 3) management of such actions; 4) assisting their commission in the form of advices, instructions, providing means or removing obstacles.

Illegal human trafficking across the state border of Ukraine – is smuggling or an attempt of smuggling persons by any way beyond the checkpoints across the state border of Ukraine or at the checkpoints across the state border of Ukraine without appropriate documents or according to documents containing false information about a person or without permission of the relevant authorities. In accordance with the laws of Ukraine and international agreements the road, rail, ship, boat, aircraft or other service through the state border of Ukraine is carried out at the checkpoints, which are set by the Cabinet of Ministers of Ukraine.

The subjective side of this crime is characterized by the direct intention. Therefore, the crimes with the formal corpus delicti, which includes illegal human trafficking across the state border of Ukraine, can be committed only with the direct intent. The subject of illegal human trafficking across the state border of Ukraine varies depending on the part of the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine. Thus, according to p. 1, p. 2, p. 3 of the Art. 332 of the Criminal Code of Ukraine the subject is general – that is, this can be any individual, sane or limited sane person, who at the moment of the commission of a crime was 16 years old. This person may be a citizen of Ukraine, a person without citizenship (stateless person), a foreigner.

Considering the stated above, we should pay further attention to the separation of illegal human trafficking across the state border of Ukraine with the related corpus delicti and administrative offenses.

Key words: *corpus delicti, state border, illegal human trafficking across the state border of Ukraine, organization of illegal human trafficking across the state border of Ukraine, managing the illegal human trafficking across the state border of Ukraine.*